

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๕๕

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ระหว่าง

{ นายทะเบียนพรรคการเมือง
พรรคคนขอปลดหนี้

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคคนขอปลดหนี้

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องรวมสองคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคคนขอปลดหนี้ ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ และมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปี

- ๒ -

นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๘)

ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๑๐ โครงการ วงเงินจำนวน ๙๐๔,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนสี่พันบาทถ้วน) โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวทั้งหมดแล้วและได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และส่งคืนเงินเหลือจ่ายพร้อมดอกเบี้ยจำนวน ๒๒๑,๕๐๑.๒๖ บาท (สองแสนสองหมื่นหนึ่งพันห้าร้อยเอ็ดบาทยี่สิบหกสตางค์) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้องครบถ้วน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๔๐๒/๑๓๕๒๖ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน หรือส่งคืนเงินสนับสนุนหากผู้ถูกร้องไม่สามารถจัดส่งเอกสารประกอบได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดระยะเวลาวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือสำนักงานใหญ่พรรคคนขอปลดหนี้ ที่ คปน. ๐๐๑/๐๐๑ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๗ จัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมและคืนเงินของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เพิ่มเติมจำนวนหนึ่ง แต่ยังคงเอกสารหลักฐานค่าพาหนะเดินทางของโครงการค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้องจำนวนเงิน ๑๖,๕๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นหกพันห้าร้อยบาทถ้วน) โดยแจ้งว่าจะขอจัดส่งคืนเงินในภายหลัง ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือสำนักงานใหญ่พรรคคนขอปลดหนี้ ที่ คปน. ๐๐๑/๐๐๕ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๗ แจ้งว่าจะดำเนินการโอนเงินจำนวนดังกล่าวในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวผู้ถูกร้องก็มิได้โอนเงินคืนแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการ

- ๓ -

การเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๖๕๓๕ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗ แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินจำนวน ๑๖,๕๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นหกพันห้าร้อยบาทถ้วน) ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่เมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดผู้ถูกร้องก็มิได้ส่งคืนเงินสนับสนุนแต่อย่างใด สำหรับการเรียกคืนเงินสนับสนุน ผู้ร้องมีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/ว ๖๕๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ เรียกคืนเงินสนับสนุนจากอดีตกรรมการบริหารพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง เป็นจำนวนเงิน ๑๖,๕๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นหกพันห้าร้อยบาทถ้วน) โดยให้ส่งคืนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็มิได้รับเงินสนับสนุนคืนแต่อย่างใด

ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องได้จัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ (แบบ ร.ง. ๒) พร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงิน แต่เอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้องครบถ้วน ผู้ร้องจึงให้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน และ/หรือส่งคืนเงินสนับสนุนหากไม่สามารถจัดส่งเอกสารประกอบได้ ทั้งให้โอกาสผู้ถูกร้องแต่ผู้ถูกร้องยังเพิกเฉย จึงเป็นการไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง ในประเด็นที่จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้ถูกต้องตามความเป็นจริง อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๓ จึงได้เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ เห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และขอให้มีการตั้งผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ จำนวน ๔ คน และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๑๓ คน จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง

- ๔ -

ขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง
ขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ และขอให้
มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศ
นายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท
ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ จำนวน ๔ คน และเรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ
บริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๑๓ คน มีกำหนดเวลาห้าปี
นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘

คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๕๘)

ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ จำนวน ๘ โครงการ วงเงินจำนวน ๖๗๔,๐๐๐ บาท (หกแสนเจ็ดหมื่น
สี่พันบาทถ้วน) โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวทั้งหมดแล้วและได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงิน
สนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ได้ตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพบว่า มีกรณีที่ผู้ถูกร้องรายงานว่าไม่ได้ดำเนินการ
๒ โครงการ เป็นเงิน ๒๘๒,๒๘๐ บาท (สองแสนแปดหมื่นสองพันสองร้อยแปดสิบบาทถ้วน) และ
เงินคงเหลือรายการค่าไปรษณียากรสำนักงานใหญ่พรรคคนขอปลดหนี้ จำนวน ๓,๗๖๕ (สามพัน
เจ็ดร้อยหกสิบห้าบาทถ้วน) และรายการค่าใช้จ่ายในการเช่าอินเทอร์เน็ตพรรคคนขอปลดหนี้ จำนวน
๒,๕๒๐ บาท (สองพันห้าร้อยยี่สิบบาทถ้วน) รวมเป็นเงินที่จะต้องส่งคืนกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมืองพร้อมดอกเบี้ย จำนวน ๒๘๘,๕๖๕.๔๕ บาท (สองแสนแปดหมื่นแปดพันห้าร้อย
แปดสิบห้าบาทสี่สิบห้าสตางค์) แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ส่งคืนเงินคงเหลือแก่กองทุนเพื่อการพัฒนา

- ๕ -

พรรคการเมืองภายในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามที่รายงานไว้ในแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (แบบ ร.ง. ๒) แต่อย่างไรก็ตามสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๔๐๒/๒๘๘๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ส่งคืนเงินจำนวนดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้องครบถ้วน ผู้ร้องมีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๖๕๑๐ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งใบแจ้งค่าใช้จ่ายบริการในโครงการเช่าอินเทอร์เน็ตของพรรคการเมือง ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๕ เป็นจำนวนเงิน ๗,๐๘๐ บาท (เจ็ดพันแปดสิบบาทถ้วน) เพื่อประกอบการตรวจสอบเอกสารการเบิกจ่ายภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ คือวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดผู้ถูกร้องก็มิได้จัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมแต่อย่างไร ผู้ร้องมีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๕๒๕๒ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามโครงการเช่าอินเทอร์เน็ตของสำนักงานใหญ่ ซึ่งได้เบิกจ่ายไปแล้วคืนให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เป็นจำนวนเงิน ๗,๐๘๐ บาท (เจ็ดพันแปดสิบบาทถ้วน) ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องมิได้ส่งคืนเงินสนับสนุน แต่ได้มีหนังสือสำนักงานใหญ่พรรคคนขอปลดหนี้ ที่ คปน. ๐๐๑/๐๐๒ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๗ (ที่ถูกต้องคือวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘) แจ้งต่อผู้ร้องว่า องค์กรโทรศัพท์ไม่สามารถออกเอกสารฉบับใหม่ให้ได้ ผู้ถูกร้องจึงไม่สามารถนำส่งเอกสารได้ จึงขอส่งคืนเงินสนับสนุน จำนวน ๗,๐๘๐ บาท (เจ็ดพันแปดสิบบาทถ้วน) ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ ผู้ร้องได้มีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๔๐๕ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้อง

ส่งคืนเงินสนับสนุนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ส่งคืนเงินสนับสนุนตามกำหนดดังกล่าว นอกจากนี้ผู้ร้องยังมีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/ว ๑๘๑ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรียกคืนเงินสนับสนุนจากอดีตรองกรรมการบริหารพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง เป็นจำนวนเงิน ๗,๐๘๐ บาท (เจ็ดพันแปดสิบบาทถ้วน) โดยให้ส่งคืนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีได้รับเงินสนับสนุนคืนจากบุคคลดังกล่าวเช่นกัน

ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องได้จัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมเอกสารการใช้จ่ายเงิน แต่เมื่อเรียกเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน และเรียกคืนเงิน ผู้ถูกร้องไม่สามารถจัดส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินและมีได้ส่งคืนเงินคงเหลือพร้อมดอกเบี้ยภายในเดือนมกราคมของปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามที่กล่าวอ้างในแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (แบบ ร.ง. ๒) จึงเป็นการไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๓ จึงได้เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๔๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และขอให้มีคำสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๑๓ คน จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

- ๓ -

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ และขอให้มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๑๓ คน มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘

ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบซึ่งผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งสรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องได้มีประกาศรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งขณะนั้นใช้ชื่อพรรคเกษตรมหาชน เป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ ต่อมาวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๖ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคและข้อบังคับพรรคเกษตรมหาชน เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคคนขอปลดหนี้ และวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคคนขอปลดหนี้ เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคไทยเป็นไท และวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคไทยเป็นไท

วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท จำนวน ๔ คน เนื่องจากนายตรีศักดิ์ จันทน์เทียนเดชา ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคไทยเป็นไท ทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามข้อบังคับพรรคไทยเป็นไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง (๕) และวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท จำนวน ๑๓ คน ต่อมาวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ผู้ร้องมีประกาศ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยเป็นไท เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคคนขอปลดหนี้

- ๘ -

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องทั้งสองนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๕ และมาตรา ๔๔ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่ และตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ แต่สำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้มีอำนาจเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้เฉพาะเมื่อมีกรณี que se non que เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อวรรคหนึ่งหรือรัฐธรรมนูญนี้” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม” มาตรา ๔๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น” และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมืองแต่พรรคการเมืองนั้น

- ๕ -

ยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น เมื่อผู้ร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องทั้งสองต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยผู้ร้องได้ยื่นคำร้องที่หนึ่งต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๘ คำร้องที่สอง เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ อันเป็นการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องตามนัยมาตรา ๕๓ วรรคสอง แล้ว กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๒๐) ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณา วินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง และมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคำร้องทั้งสองเข้าด้วยกัน

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้มีมติในการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ให้ยกเลิกพรรคผู้ถูกร้องและยกทรัพย์สินให้แก่มูลนิธิกตัญญู (องค์กรสาธารณประโยชน์) และนายอภิชาตวิทย์ ศรีอรวงศา รักษาการนายทะเบียนสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและนายทะเบียนสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และคณะกรรมการบริหารพรรค

- ๑๐ -

ผู้ถูกร้องได้หมดวาระเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ๔ ปี ตามข้อบังคับพรรคไทเป็นไท พ.ศ. ๒๕๕๑ (ซึ่งใช้เป็นข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง) ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยไม่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารพรรคหมดวาระการดำรงตำแหน่ง

ผู้ร้องยื่นคำร้องชี้แจงสรุปได้ว่า หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้มีหนังสือพรรคคนขอปลดหนี้ ที่ คปน. ๐๐๑/๐๑๐ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ เรื่อง ส่งบันทึกรายงานประชุมใหญ่ประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารประกอบ โดยที่ประชุมใหญ่มีมติเป็นเอกฉันท์ให้เลิกพรรคผู้ถูกร้องและยกทรัพย์สินให้แก่มูลนิธิกตัญญู (องค์กรสาธารณประโยชน์) ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติว่า พรรคการเมืองย่อมเลิกไปด้วยมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง เว้นแต่เป็นกรณีที่สมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ดำเนินการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แต่ตามข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้องมิได้กำหนดเรื่องการเลิกพรรคการเมืองไว้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประสานไปยังพรรคผู้ถูกร้อง และได้รับแจ้งจากหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องว่าไม่ประสงค์เลิกพรรคการเมืองแล้ว และขอดำเนินการทางการเมืองในนามพรรคผู้ถูกร้องต่อไป

สำหรับกรณีที่นายอภิชาตวิวิทย์ ศรีอรวงศา รักษาการนายทะเบียนสมาชิกพรรค ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคและนายทะเบียนสมาชิกพรรค เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ๔ ปี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ผู้ถูกร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยไม่ตัดสิทธิกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องทุกคนเป็นเวลาห้าปีเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระนั้น กรณีนี้ผู้ร้อง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว และคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้รับแจ้ง

การตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จากผู้ร้องตามข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง
ข้อ ๒๑ วรรคห้า

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงในประเด็นที่เกี่ยวข้อง คำชี้แจง
แก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม และเอกสารหลักฐานในสำนวนแล้ว เห็นว่า
คดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงงดทำการไต่สวนตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง พร้อมทั้งกำหนดประเด็น
ที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยรวม ๓ ประเด็น ดังนี้

(๑) มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

(๒) ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจดแจ้งการจัดตั้ง
พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้ง
พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค
ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓
หรือไม่

(๓) หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละ
ละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด อันจะต้อง
ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงาน
จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ และ

- ๑๒ -

ได้เบิกจ่ายเงินจากกองทุนดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ และภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ตามลำดับ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น จะต้องประกอบด้วยแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน และเอกสารหลักฐานประกอบรายงานนั้นด้วย เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และเอกสารหลักฐานประกอบแล้ว แต่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ร้องอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กำหนด หากส่งเอกสารดังกล่าวไม่ได้ให้ส่งคืนเงินสนับสนุน แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมในรายการค่าพาหนะเดินทางในการจัดประชุมใหญ่พรรค จำนวน ๑๖,๕๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นหกพันห้าร้อยบาทถ้วน) ประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมในรายการค่าใช้บริการอินเทอร์เน็ตตามโครงการเช่าอินเทอร์เน็ตของสำนักงานใหญ่ จำนวน ๗,๐๘๐ บาท (เจ็ดพันแปดสิบบาทถ้วน) ประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ หรือส่งคืนเงินสนับสนุนแต่อย่างใด และไม่ชี้แจงเหตุผลที่ไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานหรือส่งคืนเงินสนับสนุน อีกทั้งในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องไม่ได้ส่งเงินคงเหลือพร้อมดอกผล จำนวน ๒๘๘,๕๘๔.๔๕ บาท (สองแสนแปดหมื่นแปดพันห้าร้อยแปดสิบสี่บาทสี่สิบห้าสตางค์)

- ๑๓ -

คืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามที่รายงานไว้ในแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ (แบบ ร.ง. ๒) ภายในระยะเวลา ที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลา ที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๘๒

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๕๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหาร พรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายใน กำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติ ของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้อง ต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง กรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมี ส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไป

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือ ปล່อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๕๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล່อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” เมื่อพรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำ โดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้ เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ในพรรคการเมือง” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกัน ในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติ ประกอบ รัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกัน

- ๑๕ -

ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้

ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่อ้างว่าที่ประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้องมีมติเป็นเอกฉันท์ยกเลิกพรรคคนขอปลดหนี้ และคณะกรรมการบริหารพรรคทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระนั้น เห็นว่า การเลิกพรรคการเมืองต้องเป็นไปตามเหตุที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งบัญญัติให้พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่ข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ ไม่ปรากฏเหตุแห่งการเลิกพรรคการเมืองแต่อย่างใดสำหรับกรณีการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการบริหารพรรคนั้น เห็นว่า ข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้องข้อ ๒๑ วรรคห้า กำหนดว่า “ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งให้คณะกรรมการบริหารชุดดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะได้รับแจ้งตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จากนายทะเบียนพรรคการเมือง” เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามหน้าที่ โดยมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แสดงว่าเป็นกรณีที่มีเหตุและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จึงชอบที่จะมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ ประกอบมาตรา ๑๗ และมาตรา ๘๒

- ๑๖ -

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคคนขอปลดหนี้ ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔

(คำวินิจฉัยที่ ๑-๒/๒๕๕๕)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลนุปผา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวรวิทย์ กังสคติเทียม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ